

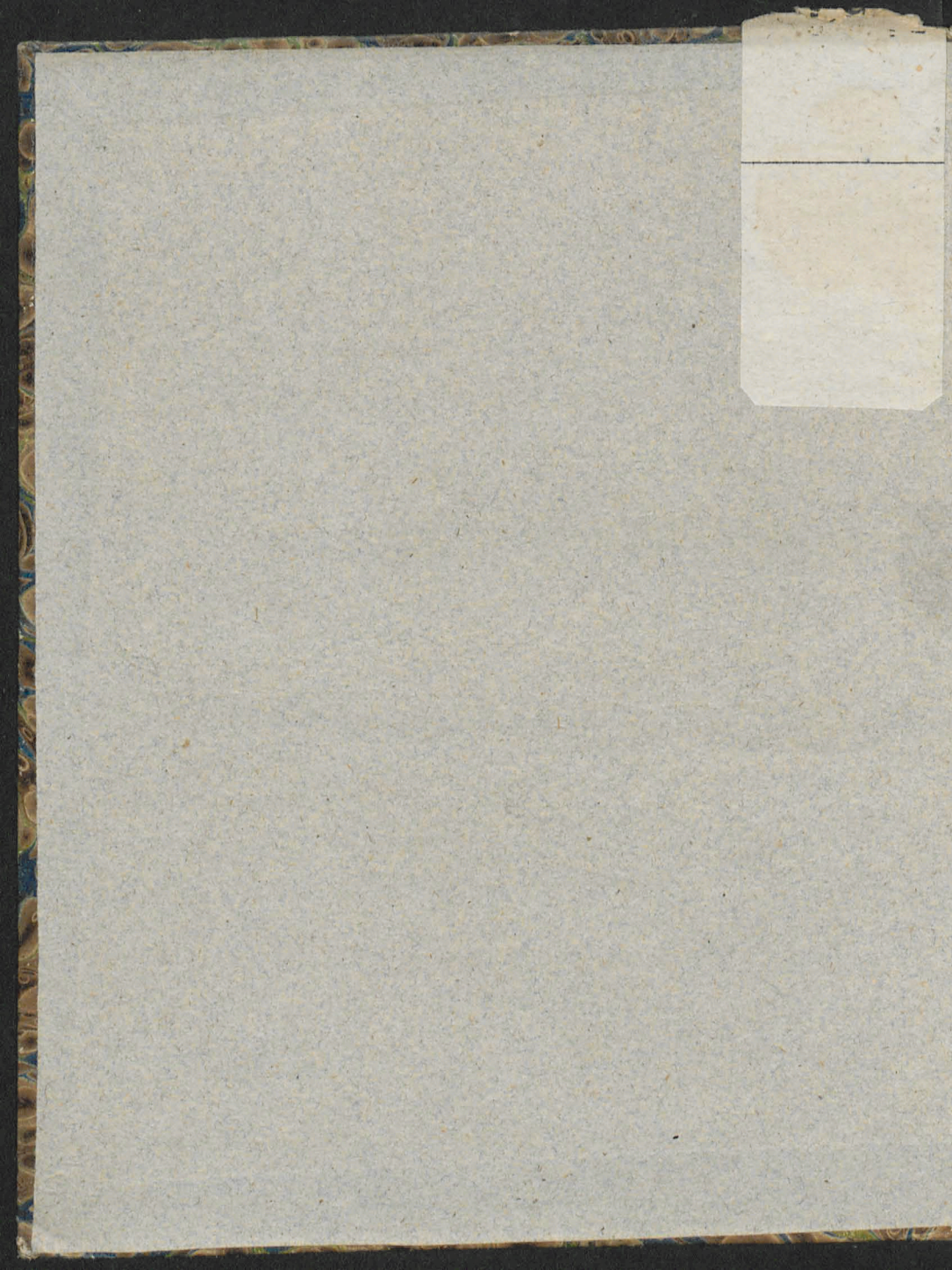
BIBLIOTEKA

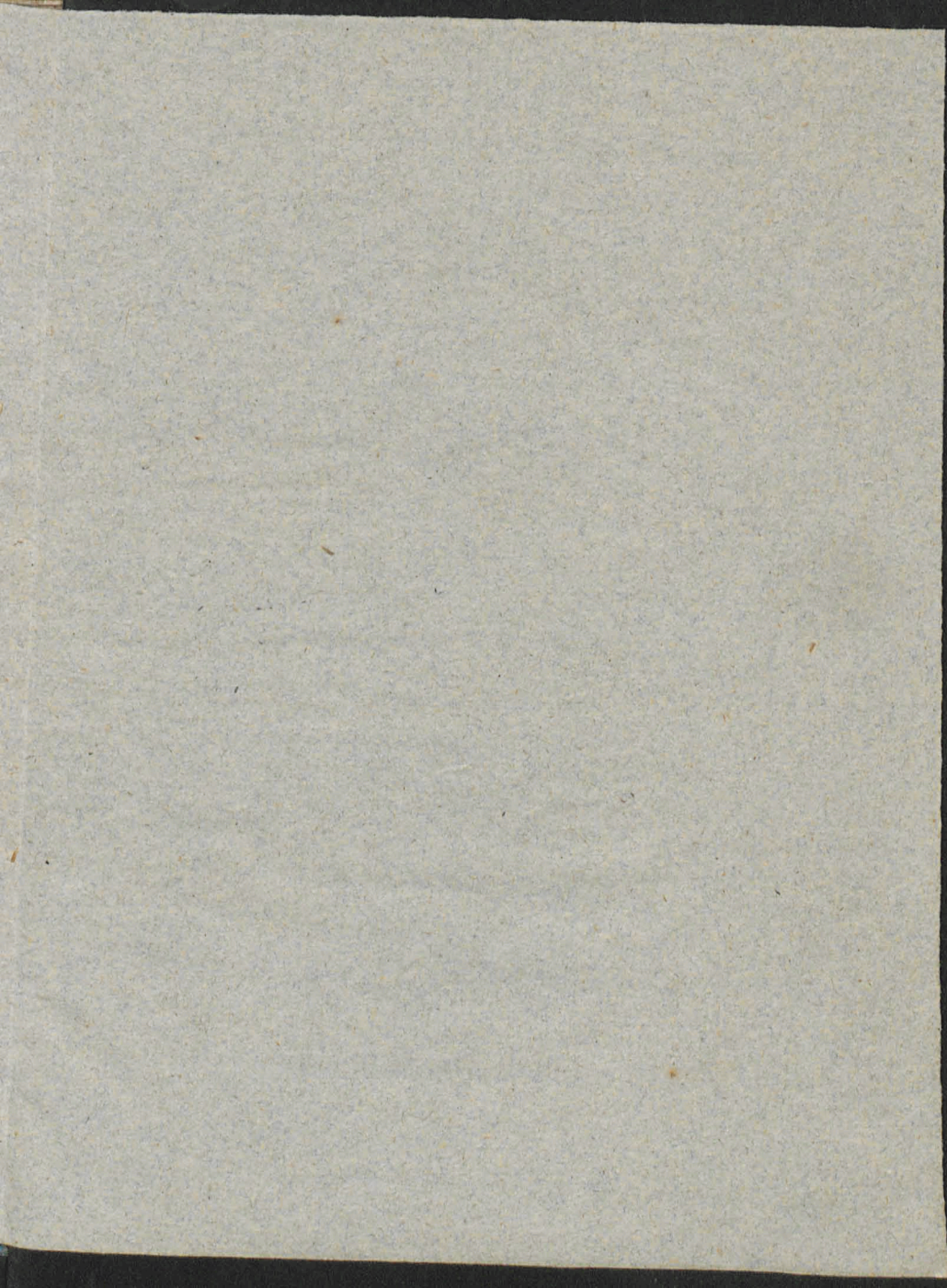
Zakl. Nar. Im. Ossolińskich

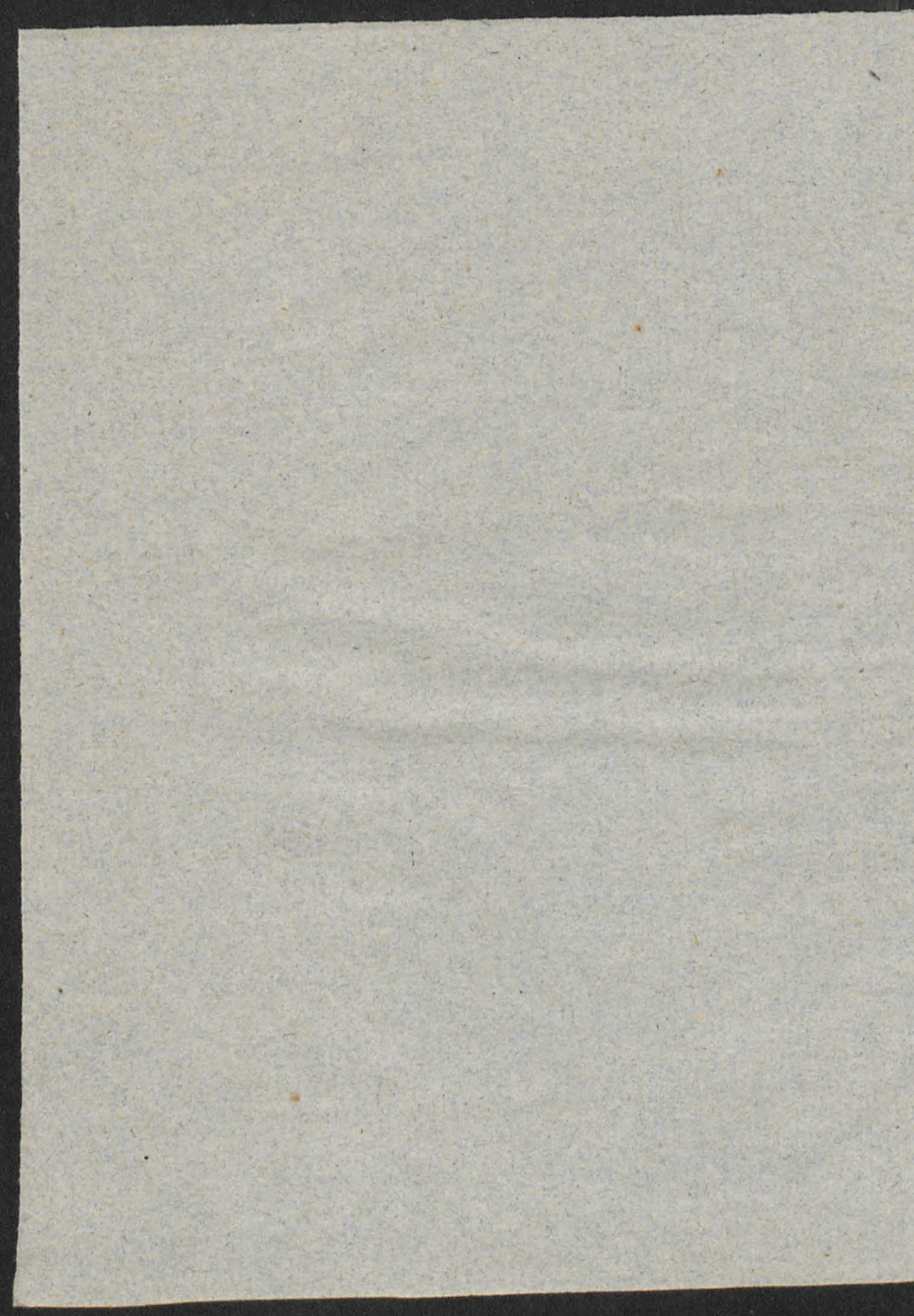
XVII

2,069

ORATIO

DE VITÆ PURITATE. ²⁷₂₄

In proximis supplicationibus Academicis Quatuor
Temporum S. Luciaë, pro Serenissimi
REGIS & totius REGNI POLONIÆ
prosperitate: & in

DD. FVNDATORVM ACAD.

pia commemoratione, Anno Salutis XXVI.

supra M. DC. xvj. Calend. Ianuarij.

in Ædib. Sanctorum Omnium

Habita.

Per

M. ADAMVM OPATOVIVM

S. Theol. Professore, ad S. Annæ

Decanum.

CRACOVIAE.

In Officina Typographica Francisci Cæsarij. 1627.

V T REX bellipotens, vnâ prudensq; SENATVS
 Polleat, & Lechi stirps generosa diu.

Sapius ingeminans meritis ACADEMIA votis,
 Cælituum sanctas pulsât obinde fores.

XV - 2069 - II

NOBILISSIMÆ
I V V E N T V T I
A C A D E M I C Æ,

PROVISOR NOVODWORSCIANSVS
S. P. D.

O C quidquid est, de puritate vite
elaboratum, tibi ô nobilissima Ju-
uentus debetur, ut te in vite tue in-
nocentia, quam ingressa es, tuenda,
Et in laborioso virtutum progressu,
quem eadem opera, cum studiis literarum urgere
debes, confirmare possit. Aetas hæc tua mollis est,
Et in quamvis partem facile flexibilis, eademq; in-
star lane candidæ, apta Et capax ad quemvis colo-
rem, siue boni, siue mali, concipiendum. Vite verò
tue cursum, tot illecebræ malesuadæ, ocij, voluptatis,
tanquam Syrenes, quæ plurimis mentem excanta-
runt,

Iuuentuti Acad.

runt, & naufragio perdididerunt, circumstant. Ad
quas fraudes auertendas, non tam tibi aures, Ulyssæ
cera obstruendæ, quàm animus preceptis ac institu-
tis sapientiæ, muniendus. Quorum iam nonnulla,
in hac nostra lucubratione, etiam ex diuinis oraculis
desumpta, agnoscere poteris. Hoc denique unum v-
nicè ex animo tibi cupio, ut hunc florem iuuentutis,
postquam cupiditates loris diuini timoris frenaueris,
& in bonis literis & virtutibus exercueris, & cum
in etatem virilem commutaueris ad negotia Eccle-
siæ & Reipub. cum dignitate obeunda promptum
& expeditum reddas, & quàm diutissimè prospe-
ra valetudine fruaris. E Collegio Maiori,
Calen. Ianuarij.

ORATIO

De puritate vitæ.

Redo ego, Auditores, illos mortali-
um summè esse fælices, qui huius
fallacis vitæ, varijs curarum studijs
ex animo sublatis; omnem industriã
ac sollicitudinem, ad vitam præclare
& laudabiliter transigendam, & ex-
optato finè æternæ beatitudinis coronandam, contule-
runt. Veniet enim, mihi credite Audit. veniet nobis
etiam inuitis, illa summa dies, illud ineuitabile tem-
pus, quo anima vniuscuiusq; nostrum, solutis compa-
gibus huius terreni domicilij, ad authorem suum, ra-
tiones benè ac malè gestorum redditura, euolabit.
Quis nunc nobis daret præpetes pennas, non colum-
barum, quarum remigio per aëra vehamur; sed coele-
stium spirituum, ardentis contemplationis, quibus ex
hac mole corporis abrepti, iam vsq; ad supremum tri-
bunal perueniremus, ibiq; liceret nobis interesse, qua
seueritate sententiæ indignantis iudicis, mali ad pœ-
nas destinantur: & qua vocis iucunditate, boni ad præ-
mia vitæ æternæ capienda, inuitantur. Equidem vna
voce confiteremur, illos ex omnibus sapere, qui in hac
præsens vitæ tentationum fluctuatione, soli Deo pla-
cere student, nec vlla vi ferocientis crudelitatis, nec

vllis illecebris blandientis voluptatis, à custodia diu-
 norum mandatorum, abduci se patiuntur. Illos verò
 summoperè deplorandos esse, qui cupiditatibus car-
 nis, ac desiderijs huius mundi irretiti, iugum peccato-
 rum graue tolerant, cum Deo perpetuas inimicitias
 exercent, dum se socios, illius nòmini ac cultui infen-
 sissimis hostibus adiunxerunt: atque ex vitæ suæ im-
 puritate, tanquam ex machina bellica, eademque mon-
 strosa ac teterrima, ac in illud numen supremum dire-
 cta, quotquot ausus nefarios, sanctissimas illius leges
 temerantes emittunt, tot quasi globos igne malitiæ, ac
 odij in Deum concepti, excalectos, & flagrantés eia-
 culantur. O nimis stulta hominum audacia, si cupidi-
 tate excæcata non aduertis, quam grauem & viribus
 imparem, aduersariam susceperis! studium mundi, &
 rerum fallacium imprudens obsequium, eò te demen-
 tiæ perduxit, vt contra Deum, arma temeritatis sume-
 re audeas! O vanas hominum curas! ô quantum est in
 rebus inane! Lassati sumus in via iniquitatis, vias dif-
 ficiles ambulauimus; legem autem Domini, cuius iu-
 gum suaue, & onus leue, ignorauimus! Et cum his
 diebus, aduentum Dei in carne nostra, pia recordatio-
 ne recolimus; veniat quæso nobis in mentem, eiusdem
 Dei aduentus ad nos, cum terribili potestate iudicis,
 cum impietati perpetuos ac ignominiosos cruciatus
 decernet, pietati verò æterna, & nunquam intermori-

De puritate vitæ.

tura trophæa immortalitatis reddet. Et huius præmij, ac cœlestis gloriæ, si cohæredes esse exoptamus, vitæ puritatem amplectamur; & de hac in præsentia dicere constitui; si consueto Ecclesiæ cantu diuini numinis auxilium implorauerimus. Magnum quiddam est, ac propè diuinum Auditores, vitæ puritas & innocentia, nullis vnquam vitiorum maculis inquinata, sed pietatis ac cæterarum virtutum, ceu stellarum splendoribus irradiata. Et ad hoc institutum, sanctè & religiosè amplectendum, plurimis iisdemque maximis præsidij instructi sumus. Ipsa anima singulare diuinitatis opus, eiusdemque imaginis euidentissimum simulachrum, vitæque perennis & nunquam desituræ vigore prædita, quæ hanc molem corporis ingressa, tanquam inquilina inhabitat; an non ea de causa, celerem ac perspicacem vim intelligendi sortita est? vt nõ solum rerum mortalium, originem ac interitus contempletur, sed etiam honesti ac turpis rationes, quæ vitam humanam concernunt, perspectas habeat? Et cum varia sint irritamenta malorum, quæ mentem ab honesto abducunt, & ad vitia pertrahunt; idem ille author animæ, conscientiam seu iudicium quoddam de rebus faciendis, aut iam factis, incorruptum complantauit, tanquam asiduum custodem, monitorem boni, osorem mali, & seuerum admissæ turpitudinis censorem. Hæc est, quæ tanquam fax accensa, viam

huius

huius vitæ præit, bona à malis discernit, fraudes ac
 impedimenta virtutibus posita, illustrat ac denunciat,
 & ad honesti labores animosè suscipiendos, hortatur.
 Si quis verò, spretis illius saluberrimis consilijs, deside-
 rijs cupiditatum exardescens, obtemperet, illarumque
 ductum ac imperium sequatur, & omnibus flagitijs se
 contaminandum exhibeat: tum demum, illa ipsa con-
 scientiæ fax, in furias infernales conuersa, sulphureas
 ac vltrices peccatorum flamas concipit, miserandisq;
 ac irrequietis modis, intimas medullas, instar lethalis
 & omnia consumentis ignis, adurendo depascit. Et
 meritò quidem homines facinorosi, tantam pœnarum
 acerbitem, intra sua viscera grassantem patiuntur;
 siquidem conscientiam, benignissimam & fidelissimã
 boni & honesti magistram, sunt aspernati. Non me-
 diocre beneficium parentes præstant filijs, cum ab ine-
 unte ætate pædagogos præficiunt, qui vbique locorum
 obseruent, nè aliquam corporis sui partem lædant. Lõ-
 gè hoc maius est, in nos omnes à Deo collatum benefi-
 cium, quod nos insitæ conscientiæ, tanquam solertif-
 simæ ministræ, custodiendos demandauit, ne in aliquẽ
 scopulum peccati allidentes, ictu ferali, homicidæ ser-
 pentis exanimati, concidamus. Nemo igitur excusans
 peccatũ, dicere potest, (vt testis est D. Chrysostronus)
 quod ignorans virtutem negligat, vel quod nõ habeat
 aliquem viæ ducem, ac demonstratorem; sufficientis-

simum

De puritate vitæ.

simum enim magistrum conscientiam habemus, & fieri non potest, ut quis illius adiumento destituatur; nã simul cù formatione hominis implantata est scientia, faciendorum & non faciendorum. Hæc est, quæ post quoduis facinus commissum, iudicium instituit, & duriter exercet, & modò accusatoris personam assumit, prauitatem & turpitudinem malefacti coarguēs; modò, ne quis factum negare audeat, ad iustam criminis probationem, tanquam oculatus testis, ipsa sibi testimonium perhibente conscientia, conuincit; denique tanquam iudex, prolata sententia, ad pœnas inferni damnat. Ex quo, non mediocris quædam perturbatio, & vehemens ac assidua animi tribulatio subsequitur: iam enim illud esse verum experiuntur, quod scriptura sacra minabatur: Non est pax impijs. & Fugit impius nemine persequente, iustus autem quasi leo confidens absque terrore erit. Præclare D. Augustinus: Inter omnes tribulationes animæ humanæ, nulla est maior tribulatio, quàm conscientia delictorum. Quo confugiet cùm hanc cæperit pati tribulationem? Fugiet ab agro in ciuitatem, à publico ad domũ, à domo in cubiculum, & sequetur tribulatio. A cubiculo iam quò fugiat non habet, nisi interiùs ad cubile suum. Porro si ibi tumultus est, si fumus iniquitatis, si flamma sceleris, non illuc potest confugere: pellitur etiam inde, & cùm inde pellitur, à seipso pellitur. Quid mirũ,

si nusquam consistendi quietum locum inueniat, si quidem conscientiam, amarum accusatorem, secum circumfert? & cum sit sui ipsius iudicio damnatus, quod nec ad breue tempus respirare possit? Et in hac amaritudine, tanquam in eculo suspensa anima, ad externas huius mundi voluptates captandas, se conuertit; vt saltem aliquot solatij ac relaxationis interuallum reperiat; dolor tamen, tanquam indiuiduus comes sequitur, & vehementer sine vlla intermissione interiùs vrget, & quæuis iucunda luctu miscet, & trepidatione implet, timor vndique & vndiq; inuadit horror, umbras formidat, angulos metuit, & vniuersos, quos in conuersatione adhibet, pertimescit. Peccator, inquit D. Ambrosius, quamuis foris abundet, & delicijs diffluat, odoribus fragret, in amaritudine animæ vitam exigit. Vides conuiuium peccatoris? interroga conscientiam eius, nonné grauiùs fætet omnibus sepulchris? Intueris lætitiã eius? opum abundantiam? introspecte vlcera & vibices animæ eius, & cordis mœstitudinem videbis. Et his quidem continuis doloribus exagitata anima, cum ampliùs hæc tormenta ferre non possit, scelerum conscientia furens, plurimos ad eam insaniam adegit, vt adaptato sibi laqueo, vitam finiuerint. Hic est finis luctuosus, hic funestus exitus, eorum, qui conscientia rectè ac sapienter monenti, obtemperare recusarunt. Vermis eorum non morietur, & ignis eorum

non

De puritate vite.

non extinguetur: Sicut enim vermes ex putredine carnis erumpunt, ita ex fæditate admiffi criminis, ingens copia dolorum, tanquam vermium ebullit, qui mentis viscera exedunt; ignis verò, tanquam minister, & vindex diuinæ iustitiæ; diuina eum animante potentia, in æternùm duraturis flammis animas excruciat. Et quemadmodum praua, faucia, ac perturbata conscientia, est atrox supplicium impiorum; ita bona, & de puro corde procedens, est quoddam iuge conuiuium, paradifus deliciarum, varijs bonorum operum virgultis confita, varijsque virtutum floribus purpurata, & limpidissimo fonte, suauiter influente, cœlestis gratiæ irrigata. Hæc iterum, meritò appellanda est Paradifus, in qua lignum vitæ, ac cœlestis sapientiæ est plantatum; hæc est thalamus omnipotentis Dei, palatium Christi, habitaculum Spiritus sancti, hæc est thronus Salomonis, hæc lectulus cœlestis spõsi, in quo ipsa conscientia, tanquam sponsa cum vnice dilecto sponfo, iucundissimè conquiescit, & delectatur, hæc mentem ab omni immunditia purgat, vermem interiore excludit, à metu, à doloribus carceris inferni liberat: hæc est illa iucunditas animi, hoc illud oblectamentum cordis, quod nullæ voluptates perturbare, nulla vis tormentorum violare potest. Qua de re sic Lyricus canit:

Iustum & tenacem propositi virum,

Oratio

Non ciuium ardor, prauaiubentium,

Non vultus instantis Tyranni,

Mente quatit solida:

Si fractus illabatur orbis,

Impavidum ferient ruine.

Et hanc quidem animi tranquillitatem, incredibili fortitudine firmatam, si inter has mundi procellas, & inter tot insurgentes tentationum tempestates, retinere cupimus, nec vllis aculeis conscientiae exagitari; præceptis conscientiae, in omnibus acquiescamus. Illudque consilium, conseruandæ aut recuperandæ conscientiae, quod D. Chrysoſtomus tradit, animo retineamus, & re ipsa adimpleamus. Optimum est, inquit ille, ne vnquam omnino, concipiamus in animo prauam aliquam cupiditatem. Quod si hanc aliquando conceperimus, tamen fatum interius præfocemus; rursus si hucusque fuerimus negligentes, iniquitatem in opus progressam, mox occidamus, per confessionem, per priorum commissorum accusationem. Nihil enim tam exitiale peccato, quam peccati accusatio, condemnatioque cum poenitudine, lacrymisque coniuncta. Condemnasti peccatum? deposuisti farcinam. Quis hoc dicit? ipse iudex Deus. Dic tu peccata tua prior vt iustificeris. Deus enim qui in extremo iudicio, exacturus est à nobis rationem delictorum, in-

stituit

De puritate vite.

stituit in nobis, hunc iudicem incorruptibilem conscientiam, ut is, hic de commissis iudicium reddens, emendatioresque efficiens, ex illo eripiat iudicio, quod & D. Paulus ait: Nam si nosmetipsos iudicemus, non utique iudicemur à Domino. Ut igitur, neque iudicemur, neque pœnas demus, in suam quisque conscientiam ingrediatur, cunctisque commissis, diligenter excussis, condemnet animam, quæ hæc patrauit, supplicium à seipso exigat pro peccatis, per diligenter actam pœnitentiam, per lacrymas, per confessionem, per ieiunium, per eleemosynam, per continentiam & charitatem. Hucusque D. Chrysostomus. Et ad hanc vitæ integritatem & innocentiam, præter has utilitates conscientie enumeratas, inuitat nos hoc nostrum institutum, hæc vitæ ratio suscepta, qua in excolendis ingenijs, & in cognitione scientiarum assequenda, & hominum utilitati tradenda, versamur. Inter alia ornamenta, quæ ex honestissimis disciplinis, in genus hominum promanarunt, est hoc non postremum, quod barbariem profligarunt, mores incultos & feris indomitis non absimiles, in quandam elegantiam, studijs humanitatis excultam, transformarunt. Neque verò quisquam, nomine humanitatis illos dignos esse arbitretur, qui verborum lenocinijs, & signis quibusdam externis, ad humanitatem manifestandam compositis, animos hominum tractare, & ad sui amo-

rem pellicere norunt. Fucata hæc est humanitas, & quavis horrida barbarie, tanto perniciosior, quanto specie honesti velata, varijsque pigmentis doctrinarum colorata, virus exitiale, deprauatæ vitæ, plurimis propinat, ac interitum innocentiaë procurat. Vera & germana humanitas est, & penitus à barbarie vindicata, quæ mentem, primùm omnium diuini numinis cognitione illustrat, illius admirandam bonitatem, sapientiam, virtutem, in huius vniuersi structura, prouidentia, gubernatione, obstupescit: illique, tanquam rerum omnium parenti, debitum venerationis cultum exhibet. Et cum, ex manifestis indicijs, tanquam ex vestigijs, in his inferioribus impressis, Deum esse mentem, ac spiritum purissimum, ab omni concretionem materiaë, seiunctum cognoscit, vitamque nullo à principio inchoatam, & nullo fine terminandam, felicissimam ducere: totum cursum vitæ humanæ, huic perfectissimo exemplari conformare studet, vniuersumque studium, à corpore ad animam, à vitijs ad virtutes, à sensibus ad contemplationis exercitium transfert: & si hæc terrena membrorum conditio pateretur, in spiritum conuerti cuperet, Deoque vitæ suæ fonti, ac omnium bonorum largitori, conformis euadere. Sin verò illius animum contemplari voluerimus, an non verè cælitem deprehendemus? iam ad illius nutum affectus quondam refractarij, ac tumultuantes, virtu-

De puritate vitæ.

tum imperatarum amore accenduntur: iam sensus igne concupiscentiæ extincto, & fallaci desiderio, rerum terrenarum deposito, ad illa bona persequenda feruntur, quæ solius animæ oculis conspiciuntur: iam ipsum Deum, sibi imitandum proponit, omnesque animæ suæ vires, hoc, vniuersæ perfectionis absolutissimum speculum, intuens, fingit ac componit; iam animum, à sensibus, & ab his quæ sunt sensibus exposita, abductum, ad rerum diuinarum considerationem ducit; iamque hac cœlesti magistra, & diuinorum mysteriorum interprete, Deum esse, supremum totius vniuersi auctorem, agnoscit; iam ipse animus seipsum ingressus, se esse opus illius manuum deprehendit, suamque felicitatem, non in vana opum, honorum, ac voluptatum oblectatione consistere, sed in illo admirando consortio, quo Deo nostro consociati, naturæ illius diuinæ participes efficiemur. Hæc est, Auditores, ex longa ac diuturna doctrinarum cultura, collecta humanitas; nosse Deum, vitæ nostræ principium, eundemque huius nostræ peregrinationis scopum, ac beatissimum portum esse: hoc est demum verè humanum esse, vitijs renunciare, & ad virtutum societatem transire: hoc à nobis, iure quodam meritissimo, studia literarum requirunt, vt mens nostra exuta vitijs, se illi supremæ ac cœlesti menti coniunctam esse sentiat, sibi que in illa regione beatorum, sedem gloriosam

riosam parari. Ex quo incredibilis vitæ puritas, iam splendere incipit; nihil enim iam expetendum, nihil in bonis ducendum, quod honestate careat, existimat; & quandam animi firmitatem, & duritiem virilem, ad quiduis pro honestate tolerandum comparatam, præfert. Et ab hoc instituto, longè hi omnes aberrant, qui se ex bonis literis, satis vberes fructus collegisse arbitrantur, si varias totius mundi conuersiones perspexerint, & si sidera innumerabilia cœlo inhærentia, & horum quædam certis infixis sedibus, quædam verò vagis cursibus, intra tamen definitos limites, exspatiari cognouerint; & si quibus ex initijs, tanquam semini- bus, hæc rerum vniuersitas generata, & concreta est, intellexerint; & si de his omnibus cum quadam subtilitate, & ingenij sui iactantia, atque etiam gloria, se posse differere confidant: quamuis laxatis habenis cupiditatum, duce & auspice libidine, in quoduis genus flagitiorum, præcipientes ruant. Quorum tam miseram sortem, his verbis Apostolus deplorat: Cùm cognouissent Deum, non sicut Deum glorificauerunt, aut gratias egerunt, sed euauerunt in cogitationibus suis, & obscuratum est insipiens cor eorum, dicentes enim se esse sapientes stulti facti sunt. O verè insipientes facti, siquidem ipsam æternam sapientiam, signis apertis se manifestantem agnouerunt quidem; sed non sicut Deum glorificauerunt; Deorum verò, qui non sunt dii,

simula-

De puritate vitæ.

simulachra coluerunt. O verè obscuratum est insipiens cor eorum, qui in confectandis argutijs, & in torquendis argumentorum acuminibus, & in tortuosis captiunculis struendis, ingenij sui vbertatem effuderunt, vitam autem, secundùm normam virtutis, formare neglexerunt. O verè euanuerunt in cogitationibus suis, qui etiam lumine fidei illustrati, totos dies, diuinam maiestatem in ore habebant, myste ria salutis nostræ elucidabant; peccati enormitatem, illiusque in æternùm luendas pœnas enarrabant, de vita tamen in melius commutanda, nè in animum quidem inducebant, cogitare. Propter quod & Deus, inquit idem Apostolus, tradidit illos in desideria cordis eorum: quænam grauior, & magis acerba pœna excogitari potuit, quàm quòd illos Deus tanquam vilia iumenta, & abiecta mancipia, proprijs desiderijs excarnificandos tradidit? quorum insatiabilem auiditatem, nullæ vnquam voluptates, nouis etiam ac frequentatis modis expertæ, ac iteratæ, explere possunt: & licet, in hoc gurgite abominandarum rerum, sint demersi, semper tamen tanquam inexpertes, inusitatis cupiditatum stimulis, ad eas experiendas, sollicitantur. Ad extremùm idem Apostolus addit: Tradidit eos in reprobum sensum; sed quis hic quæso reprobus sensus? Propheta docet: Aure audietis, & non intelligetis, videntes videbitis, & non perspicietis, excæcavit cor
C eorum,

eorum, aures aggrauauit, oculos clausit. Non ab-
 milis hæc poena à Tantalì, qui in medijs aquis consti-
 tutus, siti peribat; nam aqua inclinati fauces, quibus
 illam haurire cupiebat, refugiebat. Et hos tantis vi-
 tijs contaminatos, quis non meritò dixerit, forma qui-
 dem homines circumferre, sed nimio perturbatio-
 num æstu, ac immoderato vsu, in feras agrestes trans-
 formatos esse. Sed quæso, vbi est illa sperata humani-
 tas? quò abiit? tanto labore, ac detrimento valetudi-
 nis quæsitâ? Illa quidem virgineo pudore suffusa ge-
 nas, præstò erat; sed cùm suum procreatorem, in pro-
 positis benè viuendi legibus, aspernari cernebat, illi-
 usque non amplitudinem nominis, sed inanis gloriæ
 fumos captari, & ad eandem per illius contemptum
 grassari, secessit in secretum penetrabile, nec se illorum
 impudicis oculis conspici patiebatur. Atque ea de
 causa, qui ab hac Diua humanitate deflectunt, pro ra-
 tione affectuum dominantium, in varias belluarum fi-
 guras degenerant. Frustra igitur, ingenij sui copias
 explicant; frustra eloquentes, frustra sapientes videri
 cupiunt, hac enim vna absente omnia vilescunt, om-
 nia suum nomen ac pondus amittunt, quilibet enim
 ex media plebe, voces se hominum audire, vita au-
 tem ac moribus homines requirere respondet. Sed
 si hoc exiguum, ad vitæ puritatem conciliandam &
 amplectendam videtur, sedulò cogitemus, sapientiam

De puritate vite.

rem esse sacram, eandemque non tam nostris vigilijs, laboribus, contentionibus parari, quam diuino beneficio conferri. Nemo in vas impurum, preciosum liquorem infundit, nec Deus, hoc donum sapientiæ sublimis, ac mundissimum in vas cordis flagitiorum sordibus pollutum, infundet. Sic enim de se, ipsa celestis Sapientia, confitetur: In maleuolam animam non intrabit sapientia, nec habitabit in corpore subiecto peccatis. Scilicet sapientia res est diuina ac tenerrima, in ipsis delicijs, ac splendoribus cœlestibus enutrita, vitæ sanctitatem ac innocentiam ex se spirans, suoque afflatu odium peccati parit, desideria virtutum accendit, omnem immunditiam ex animo extirpat. Non habitabit in corpore subiecto peccatis. Peccatum & innocentia, sunt duo iurati hostes, qui post conditum hominem, de principatu cordis humani vsurpando, graue bellum sunt aggressi, & in mutuam perniciem conspirarunt; & si peccati audacia, prostratis virtutum copijs, humanam mentem ceu arcem occupaerit, nunquam eandem, dominante in ea peccato, virtutū procreatrix, & innocentiae custos Sapientia inhabitandā deliget. Plurimos accepimus, nomine sapientis censerī, quod ingenij sui acumine vibrato, de rebus sublimibus, & quæ humanam intelligentiam transcendent, promptè ac subtiliter differant, quamuis à suis cupiditatibus in diuersa vitia rapiantur: sed si rem

ex veritate æstimare volumus, quiduis potius, quàm sapientes sunt dicendi. Isaac Patriarcha, præ nimium ingrauescente senectute, oculis captus, palpato filio Jacob, dixit: Vox quidem, vox Iacob est; sed manus, manus sunt Esau. Ita & hi, sonitu quidem vocis, de rebus abstrusis & reconditis instituto, se esse homines eosdemque sapientes, & rerum difficillimarum cognitione instructos profitentur, sed vita contra leges & præscripta sapientiæ suscepta, de grege eorum esse, qui Curios simulant, & bacchanalia viuunt. Sapienter alicubi M. Tullius testatur. Cultura animi Philosophia est, quæ extrahit vitia radicitus, & præparat animos ad satus faciendos, quæ mandat & ferit, quæ adulta fructus vberrimos ferunt. Et paulò superius: Philosophus in ratione vitæ peccans; hoc turpior est, quod in officio, cuius Magister esse vult, labitur, artemque vitæ professus, delinquit in vita. Et quemadmodum eum qui barbarè loquitur, nemo grammaticum dixerit, nec musicum qui absurdè canit; ita neque hunc sapientem, cuius cum vita mirabiliter pugnat oratio. Sed ego in re manifesta suadenda, & quæ satis, suapte natura animos vestros, amore sui inflammare videtur, diutiùs non immorabor. Quis enim non videt, vitæ puritate nihil esse iucundius? nihil ex omnibus rebus præstantius? hæc belli tempore nullos impetus, nulla pericula pertimescit, hæc in tranquillo Reipub. statu,

nullum

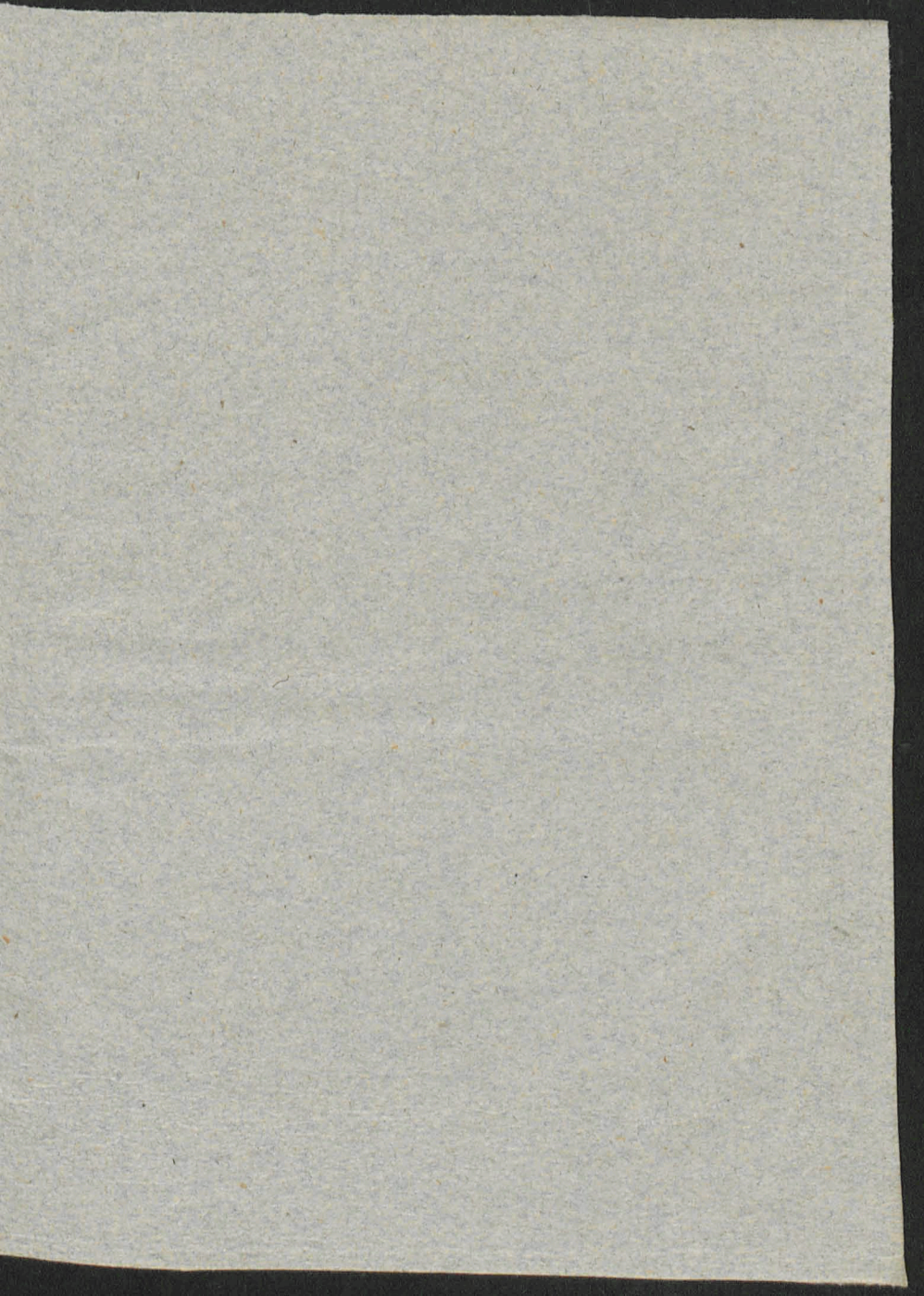
De puritate vitæ.

• nullum aucupium auræ popularis exercet, sed communem salutem, sapientissimis consilijs promouet, causam religionis, publici boni defensionem, etiam cum vitæ suæ discrimine, quod gloriosum esse iudicat, suscipit. Et quemadmodum impios, malefactorum recordatio, continuis doloribus, ac terroribus exagitat, vt nusquam quiete frui possint. Ita viro bono, maxima est consolatio, vitæ benè actæ conscientia; mens verò omnis impuritatis expers, murus illi aheneus, triplex circa pectus clypeus, nullas aduersitates inimicorum expauescens. Quid verò hoc nostrum studium, quod tam diuinis, quàm humanis scientijs cognoscendis, impendimus? an non eo animo susceptum est? vt quibus in rebus, dignitas hominis, illiusque muneris ac officij rationes consistant, diligenter ediscamus? & vt mens nostra, Deo tanquam conditori, & moderatori suo subiecta, terrenæ voluptatis blandimenta contemnat; & vt in nostro mortali corpore, regnare peccatum non permittamus; & vt hic principatus rationis, sub Deo præside, diuinorum auxiliorum munitione firmatus, nullis spiritualium nequitiarum ausibus labefactetur. Sin verò illud tempus recordari voluerimus, quo discessum à corpore parabimus, quàm tunc multiplices cogitationes, nunc benè, nunc malè gestorum, animum inuadent ac distrahent? Hoc erit illud tempus, in quo anima pecca-

toris, multitudine peccatorum grauata, decernet: æ-
 quitatis esse, vt cum Deus, & hominis & illius actio-
 num sit finis, omnem illum actum, qui Deo honorem
 auferebat, debita punitione in se castiget. Anima ve-
 rò iusti, virtutum quas pro vitæ suæ conditione, ac of-
 ficio, operata est, commemoratione exhilarata; illud
 D. Pauli, de misericordia Dei confidens, exultanti ani-
 mo dicit: Bonum certamen certauì, cursum consu-
 maui, fidem seruauì, reposita est mihi corona, quam
 reddet mihi iustus iudex. Faxit Deus, Auditores,
 vt in hac voce tam fælici, spiritu nostro, ex hoc erga-
 stulo corporis egrediamur, diuinoque conspectui ve-
 niam peccatis nostris misericorditer condonati,
 sistamur; stolaque immortalitatis induiti, tan-
 quam fideles serui, in gaudium Domi-
 ni nostri ingrediamur,

2146
26

14590

6146
26

